

Prof. dr. Sulejman Smlatić

(03.01.1921.-02.07.1987.)

-Promocija studije „**Velika Kladaša i okolica**“, 1976. **prof. Sulejmana Smlatića**

-Da bismo mogli govoriti o ovoj studiji moramo naglasiti koje bio prof. Sulejman Smlatić, koja je bio veličina a za mnoge postao nepoznanica (ta čast je pripala meni)

-kao jedno od djece od oca Šerifa i majke Hajre rođen 03.01.1921. godine u naselju **Gornja Lučka**, Pećigrad

-period **Kraljevine**, otac Šerif emigrira u **Tursku** (5-člana familija)

-malo se zna o životu familije Smlatić u Turskoj, ali ono što se zna je da se otac Šerif našao u **Izmiru na obali Sredozemnog mora**, da se je vrlo brzo **snašao za kuću i imetak za pristojan život**

-da Sulejmanu **umire brat Alija i sestra Adila** i otac Šerif se, na inzistiranje supruge Hajre, odlučuje **vratiti u rodni kraj**

-tako da se je **1928.godine** Sulejman ponovo našao **u rodnom kraju**

-osnovnu školu završava u Pećigradu a **Medresu upisuje** školske **1933./34.** godine u Bihaću, koju završava sa odličnim uspjehom

-određeni sagovornici tvrde da je Sulejman po završetku Medrese radio prvo kao **vjerski službenik ili imam** (prof. Stojanović i prof. Kaljiković-Stijena), ali smatramo da ovo može biti poistovjećeno sa provjerenim podatkom a to je da je po završetku Medrese kratko vrijeme radio kao **općinski povjerenik za vjerska pitanja** u Cazinu

-želja za većim obrazovanjem usmjerava ga prema **Zagrebu gdje 1940. godine upisuje Učiteljsku školu** (20-to godišnjak-Mješovita učiteljska škola)

-pohađanjem Učiteljske škole pokazuje interes za pisanjem, imamo **dvije zabilježene pjesme** koje su objavljene u „Narodna uzdanica“, Kalendar za 1942. godinu a koji je štampan u Sarajevu

-zbog želje za naukom upisuje se na **Prirodoslovno matematički Fakultet-Odsjek geografije** (prva katedra za geografiju u Zagrebu je osnovana 1883. godine u sastavu Filozofskog fakulteta, da Sulejman **upisuje PMF poslije 1945. godine**, zaključujemo na osnovu toga što je ovaj Fakultet formiran 1945. godine izdvajanjem iz matičnog Filozofskog fakulteta)

-o fakultetskom školovanju se vrlo malo zna, skoro ništa ali činjenica da je bilo prvo školovanje u Bihaću a potom u Zagrebu, govori da se radi **o imućnijoj familiji Šerifa i Hajre Smlatić.**

- isto tako nemamo podatak, bar u podacima kojima raspolažemo, **gdje je završio po završetku fakulteta** ali znamo da...
- u **Bihać dolazi iz Kreke 1953. godine** i zapošljava se u **Učiteljskoj školi** sa zvanjem **profesora geografije**
- naredne 1954. godine** učestvuje u osnivanju **Planinarskog društva „Plješevica“** (prirodnjak u duši)
- zbog manjka stručnih kadrova odgovarajući državni organi su raspoređivali iste putem dekreta (uredbe) i tim putem Sulejman odlazi u **Željezničku tehničku školu u Puli**
- ubrzo nakon toga biva imenovan za **direktora Ekonomske škole u Livnu**
- nakon toga preuzima **katedru za Geografiju na pedagoškoj školi (akademiji) u Banja Luci** (gdje ostaje do kraja svoga radnog vijeka)
- zbog velike potrebe predavao je **geografiju** i na **Sarajevskom univerzitetu**
- nakon dvadeset dana od penzionisanja **umro je 02.jula.1987. godine** od **TROMBOEMBOLIJE (infrakt pluća)**

XXXXX

- ono što je značajno za napomenuti jeste da je još kao student pokazivao je **iznimne afinitete prema nauci** i da je sa poznatim **prof. Rogličem** putovao je širom tadašnje države, što je utjecalo da se bavi **naučno istraživačkim radom** (Roglić bio njegov mentor, a bio je poznat po radu na regionalizaciji Jugoslavije)
- znamo da pripada **drugoj generaciji bosanskohercegovačkih geografa i univerzitetskih profesora**
- u svom radu bio je „**strog**“ ali i „**pravedan**“,: „**budi strog i pravedan, nemoj nagrađivati neznanje ali nemoj nikom ni nepravdu činiti.**“ (Safet Husić)
- zbog čega je znao imati i probleme ali nije odstupao (biti **stručan, sposoban , principjelan**, 45 studenata i peticija, prof Stojanović-**podrška**)
- uglavnom, uporedo sa **profesorskim radom** bavio se i **istraživanjima**
- bio je istraživač na više područja.
- jednako se bavio izučavanjem **fizičke (prirodne) i društvene geografije**.
- o njegovoj **veličini i širini poznavanja materije** govori činjenica, da iako je **predavao prirodnu geografiju**, geografiju koja **proučava prirodu** (reljef, voda, klima, vrijeme, zemljište, te biljni i životinjski svijet), većina djela koja je izdao su iz **društvene** (privreda i stanovništvo) i **regionalne geografije** (regije i njihove karakteristike).
- samo njegova **Ekonomska geografija**, doživjela je **sedam izdanja**.
- pored **ekonomske geografije** puno pažnje je posjećivao **geologiji** (koja

proučava stijene-kamen) i **regionalnoj geografiji**.

-među prvima uvodi **savremeni metod terenske nastave** (nastave u prirodi), čime je jedan od **osnivača moderne i savremene geografije** u Bosni i Hercegovini (**reformatsor**).

-među prvima je izradio **Turističku kartu BiH**, na kojoj jedna od profesorica radila svoj magistarski rad (nažalost nije se uspjela pronaći)...

-kao dugogodišnji saradnik, dekan za čijeg mandata je penzionisan, prof. Mićo Stojanović o prof. Smlatiću kaže: „**Kao profesor, predavač i ocjenjivač bio je neprikosnoven i neponovljiv. Krajnje dobar. Tačan u sekundu i bez primjedbe. Bio je legenda!**“

-samo neki od radova prof. Smlatića su:

1. **Cvijeće plive sirota Hajrije** zabilježio po kazivanju Fate Beganović i **Otisla se stina sa Budima** zabilježio po kazivanju Zlate Sabljaković
2. **Banja Luka-grad i njegove funkcije**, doktorska disertacija iz 1974. godine
3. **Ekonomska geografija Jugoslavije** (za drugi razred ekonomske škole) u periodu od **1972. do 1980.** godine doživjela je **7 izdanja**..
4. **Funkcionalna obilježja i promjene na urbanom prostoru Banjaluke** 1976.
5. **Jadran; atlas jugoslovenske jadranske obale od Kopra do Ulcinja**, 1964.
6. **Teritorijalna distribucija muslimana**, 1975.
7. **Veliko-kladuška komuna: privredno-geografske karakteristike i mogućnosti razvoja**, 1966.
8. **Savremeni politički, demografski i ekonomski procesi u Africi**, 1966. (Vladimir Đurić)
9. **Carska deklaracija u Kladuši i Todorovu**, 1976.
10. **Plitvička jezera-biser naše domovine**, 1959.
11. **Una-jedinstvena rijeka**, 1961.
12. **Kako se izračunava starost zemlje?** 1963. (živimo u savremeno doba a ovo nam je mnogima enigma) ????
13. **Rudna bogatstva sjeverozapadne Bosne**, 1967.
14. **Rudnici i rudna proizvodnja u sjeverozapadnoj Bosni**, 1967.
15. **“Enciklopedija Jugoslavije“**, koja je u periodu od **1980.-1990.** izdana u **šest tomova** (od A-KAT), u kojoj je prof. Smlatić djelovao kao **stručni saradnik**, što govori o njegovoj stručnosti (zbog raspada Jugoslavije dalje štampanje obustavljeno).
16. **“Geografske regije BiH“**, regionalizacija koja je **izvršena 1982. godine**, a koja je izvršena na osnovu **fizionomskih** (prirodnih) **karakteristika** i koja BiH dijeli na četiri **makroregije i osam subregija**.. (saradnja sa prof. Rogličem)

(**Josip Roglić**, 1955. godine u okviru regionalizacije Jugoslavije u kojoj ukazuje na mogućnost izdvajanja regija kao **funkcionalnih društvenih cjelina** u koje spadaju:

1. **Planinska jezgra** i

2. **Rubni pojas**. (Roglić, 1955)

Prema ovom kriteriju Bosna i Hercegovina je ušla u sastav planinske jezgre, a njeni krajnji dijelovi tretiraju se kao rubni pojas, koji pripada dijelom posavskom kraju na sjeveru i primorja na jugu.)

-Napisao je **veliki broj djela**, ali nažalost **mnoga nisu sačuvana**, tako da se danas znaju pojaviti ili spomenuti njegova određena djela a da ista nigdje **nisu evidentirana**, kao što su:

* „**Potolina i sutomorje**“, ...!!!??? (prof. **Stojanović**)

* „**Velika Kladuša i okolica**“, 1976. (studija kojoj vršimo **promocija na 45-tu godišnjicu** od njenog izdavanja, a na **101 godinu od rođenja** prof. dr. **Sulejmana Smlatića**)

-život je posvetio **naučno istraživačkom radu** i tom prilikom **napisao više naučnih radova**. Iz publikovanih radova vidljiva je njegova „**gravitacija**“ prema Velikoj kladuši a između ostalih posebno se ističe spomenuta studija „**Velika Kladuša i okolica**“. Time je obradio prirodna i društvenogeografska obilježja općine Velika Kladuša, a brojne činjenice vrijede za „**sva vremena**“.

Ne treba navoditi da je ova studija sastavni dio nezaobilazne **bibliografije moderne kladuške povijesti**, a njegova naklonjenost Velikoj Kladuši i širem zavičaju, najbolje se može sagledati u završnoj rečenici Uvoda u studiju u kojoj se kaže: „*Postaknut naučno-istraživačkim motivima i iskrenom željom da Velikoj Kladuši, kao dijelu svog šireg zavičaja, na ovaj način pomognem u daljnjem razvoju autor se odlučio da naučnom metodologijom analizira i objasni prirodno geografske elemente sredine,....*“.

Zbog svega što je uvaženi prof. dr. Smlatić učinio za nas i Veliku Kladušu nadam se da će njegovo ime **biti trajno obilježeno**.

Zahvaljujem se (našem sugrađaninu, kolegi i prijatelju) prof. **Rami Hirkiću** koji je **pokrenuo ovu aktivnost**, ovo djelo **otrgnuo od zaborava** a **oživio lik i djelo** prof. Sulejmana Smlatića.